

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA

Levél Békeffi Lászlóhoz

Irta: VASVÁRY ÖDÖN

1950 márc.

Kedves Békeffi László: most, hogy egy szép versed pont az én cikkem mellé került az Amerikai Magyar Népszavában (vagy megfordítva), eszembe jutott, hogy ideje lesz megvalósítanom azt a régi tervemet, hogy amikor a jó multkoriban Washingtonban jártál s herobogván az Amerikai Magyar Szövetség iro-

dájába, azzal mordultál rá Balogh Pista ttkárra, hogy az amerikai magyarság eddig semmit sem csinált. Jó lett volna, ha ugyanakkor benéz-
tél volna hozzánk, az onnan csak pár lépésnyire levő Amerikai Magyar Református Egyesülethez is, ahol nemcsak azt láttad volna meg, hogy az amerikai magyarok egyes rétegei mégis csináltak valamit az utolsó 50-60 esztendő alatt, hanem szemtől-szembe tisztelhetted volna egyik ősi cimborádat is, azokból az 1908 előtti szegedi évekből, amelyek megelőzték érettségi vizsgádat a piaristák gimnáziumában, akít majdnem 42 esztendeje nem láttál s akire egész bizonyosan azóta sem gondoltál.

Ez a te felül irt nevű ősi cimborád egy évvel előzött meg azzal, hogy mint akkori-
ban mondani szoktuk, "ki-
ment az életbe" (holott ré-
szemről annak pontosan az el-
lenkezője volt az igaz) —
másszóval, hogy egy évvel
előttd érettségizett. Akkori-
ban én (most már első sze-
mélyben beszélék), afféle csi-
rázó irodalmi tekintély vol-
tam, akire egypár nálamnál
obskurusabb gimnazista bizo-
nyosan tisztelettel tekintett,
mert örökké a könyvtárat buj-
tam, ahelyett, hogy tanultam
volna s mert önképzőkörbeli
fellelengzésem elhittették ve-
lünk, hogy valami jövődöbéli
irodalmi nagyság előtt állnak.
Bizonyára ez huzott téged is
bűvkörömbe, aki szintén csi-
rázó irodalmi ígéret voltál, el-
annyira, hogy időnként felol-

2
-1
vastad előttem legujabb vers-
eidet, amelyek, hogy úgy
mondjam, tulnyomó részben
kiadatlanok voltak. Akadt
azonban közöttük legalább
egy, amely ha jól emlékszem,
a Kiss József bátyánk által
szerkesztett "A Hét" című he-
tilapban aktuálisan meg is je-
lent, — bár meg tudnám mon-
dani, hogy melyik volt jobb
vers, az-e, vagy ami most je-
lent meg ebben az amerikai
ujszágban.

Volt egy keskeny, ódon ut-
ca, amelyik a Kárász utcát az
Iskola utcával kötötte össze
(ha jól emlékszem, Somogyi
utcának hívták) s ott volt egy
alacsony szintén ódon ház,
amelyben édesapáddal, Békef-
fy Antallal, a Szegedi Napló
tekintélyes szerkesztőjével
laktál, aki valamikor kitünő
novellistának indult. Akkor
már nem élő édesanyád nevét
az én, most elhunyt édes-
anyám mondta meg: Kükeme-
zey Vilma, aki színésznő volt
s akinek az apja, mint később
megtudtam, egyike volt a száz
évvél ezelőtti uttörő Magya-
roknak Amerikában, Kükeme-
zey Mihály, volt sárosi szolgál-
bíró, aki utána jött régi főnö-
kének, Ujházy László volt sa-
rosi főispánnak Amerikába,
az iowai Uj Budára, követve
régii jó barátját, a kitünő költő-
t, Petőfi és Tompa barátját,
Kerényi Frigyes, aki szintén
ujbudai telepes volt egy ideig,
hogy azután nemsokára vala-
hol egy texasi országuton
pusztuljon el, örök veszteségé-
re a magyar irodalomnak.

Nagyapádról különben maga Kossuth Lajos is irt akkor, amikor az 1860-as félamnesztia után nagyapádat is beváltották Sáros megye "megyei bizottmányába", Ujházyval és Pulszky Ferenczel együtt, amint azt Kossuth emigrációs "Írtaimnak" 3-ik kötetében, az 582-ik lapon olvashatod.

Ismerve ezeket a családi előzményeket és nagyon halványan ismerve a magad magyarországi multját is, személyekkel sulyosbitva, örültem, amikor megtudtam, hogy te is amerikai magyarrá lettél s bár szívből kívánom, hogy emigráns szívetek vágya a m'előbbi hazatérés dolgában valóra váljon, azt hiszem, te is úgy jársz, mint számtalanon mi, régebbi amerikasok, akik felett addig-addig tetek az esztendő, hogy lassan minden honvágynkat elfelejtettük.

Olvasom, hogy szép s kerrel rendezed estélyeidet s tölök neki, bár speciális műfajod kívülesik a magam érdeklődésének körén. En kabaréban csak egyszer voltam életemben, 1928-ban Budapesten, az is Nagy Endréc volt s mindjárt el is döntöttem, mint Göre Gábor a hetedik gyerek születése után, hogy "Ellögyön az utósó." Így vagyok a baseballal is, amelyből egyszer láttam egyet 1915-ben Pittsburgban s azóta sem mentem feléje. Ez azonban nem fogja elrontani abbeli örömet, ha valaha viszontláthatlak, ami könnyen megtörténhetik, ha

megint eljössz Washingtonba, vagy esetleg októberben New Yorkban, amikor az Amerikai Magyar Népszava ötvenesztendő jubileumi ünnepe lesz. Erre az alkalomra írhatnál egy szép verset, én majd megbírálom, mint valamikor a Sobirálom, mint valamikor a Szmogy utcában, Szegeden, nem bánom, ha közben zongorázol is, mint akkoriban, imprevizálva az alkonyi homályban. Kiss József bátyánk már régen elporladt, a "Hét" sincsen meg, de ugy látom, Békeffi, a költő még megvan, minden háboruk és koncentrációs táborok dacára is, hogy tövis legyen azoknak az oldalán, ak'k ma a magyar nép nyakán tartják csizmájukat. Ez pedig minden időkhöz méltó hivatás volt. Maradjon is az! Szegettel üdvözöllek.

